

Observatoriul este de două ori în
septimana, mercuria și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl.,
pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa
cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu
cu post'a în laistrulu monarhiei
pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl.
— In străinatate pe 1 anu 10 fl.
său 22 franci, pe 6 luni 5 fl. său
11 franci; — numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Ori-ce inserate,
se platescu pe serie său linia, cu
litera merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la adon'a și a
treia câte 6 cr. v. a. și preste aceea
30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.
Prenumeratiunile se potu face în
modulu celu mai usioru prin assem-
natiunile postei statului, adresate de
a dreptulu la Redactiunea Diariului
Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 38.

Sibiu, 10/22 Maiu 1878.

Anulu I.

Romanirea magiarilor, fantasia și ficțiune.

Nu numai interesulu publicu, ci și onórea
fiacarui romanu iubitoriu de adeveru și care se scie
stima pre sine, îi inpuie datori'a imperioasă de a
înfrunta neadeverulu ori-unde'lu intempina, a de-
masca minciun'a de câteori cutédia a seduce lumea.
Este constatat în mii de casuri, că istori'a Ungariei
și a Transilvaniei așa precumu s'a scrisu aceea
până acuma de către neromani, este încarcata de
neadeveruri; éra cea scrisa de romani are multe
lacune, goluri mari, din care lipsescu documentele
necesare. Politicii și politicastrii, turburatorii de
profesiune, agitatorii fanatici se folosescu de acelea
defecte a le istoriei și scriu ómenilor căi pe paretii
în diariile și pamfletele lor. Nu e înse nici-unu
poporu, a carui istoria se o falsifice ei cu pasiunea
cu care falsifica pe a romanilor, sciti, con amore.
Si romanii se mai taca la atâtea impertinente și se
mai suferă a fi prostituiți în ochii lumii civilizate?
Niciodată! Positiunea în care suntemu noi aruncati
este de aparare; a nu ne apara, ar însemna că
suntemu poltroni, nu meritamu viața. Onóre și
corón'a immortalității voue Samuile Miculu, Georgie
Sincanulu, Petru Maioru, dr. Vasile Popu, Da-
mascenu Bojinca, Eftimie Murgu, Andreiu Siaguna,
Ioanu Maioreșcu, Eudoxiu Hormuzache, Al. I. Papiu,
voue câți mai sunteti în viața, Timoteiu Cipariu,
A. Tr. Laurianu. P. Hasdeu, episcopu Melchisedecu,
Ioanu Moldovanu, Dim. Sturdza și multi alții, carii
ati desgropatu și cei vii mai desgropati trecutul
nostru din catacombele în care pausédia protoparintii
noștri, și'lu scóteți la lumina. Mergendu pe urmele
voștre am alesu și noi înainte cu trei ani tocma
în materi'a ce avemu se tractamu acilea, de și
sub altu titlu,*) una scrie de documente și legi,
spre a demustra, în ce modu s'au desnacionalisatu
romani miriade în cursu de vre 150 de ani. Cu
voi'a lectoriloru le vomu reproduce și la loculu
acesta cu atátu mai virtosu, că-ci pre cătu ne este
prin putintia a combina din cathalogulu abonatiloru,
celu pucinu diumetate din ddloru ne voru lua în
nume de bine acésta reproductiune, din care se va
cunósce, că nu romanii au comisu vreodata atentatu
asupra vietiei nationale a altoru popóra, ci cu
totulu din contra. Nu romanii au romanitu, ci ei

*) Baseric'a romanésca în lupta cu reformatiunea.
Discursu academicu. 1875.

au fostu magiarisati prin inpuere cu forti'a a unei
confessiuni, în alu carui ajutoriu au fostu chiamați
la ori-ce casu de strimtóre pasia-ții turcesci cu
spahii și ienicerii lor. Se mai simte necesitatea
publicatiuniloru de natur'a celoru ce urmédia mai
la vale cu atátu mai tare, că tractarea nationale
și confessionale a romaniloru locuitori în propri'a
Ungaria diferise în multe respecte de a romaniloru
din Transilvani'a. Istori'a ne arata pe mai multe
pagine a le sale, că cea mai cumplita tirania
dominase până pe la imperatulu Iosifu II în Tran-
silvani'a și în comitatele din Ungari'a anexate
odenióra la acésta tíera, din Banatu și Biharea
până la Debretienu și în drept'a până spre Sighetu.
Chiaru și referintiele feudali, iobagi'a, diechiél'a,
fusesera în Ungari'a mai usióre de cătu în Tran-
silvani'a. Exerciitiulu religiunei multu mai liberu;
că-ci în Ungari'a nu esiste lege tiranica că la noi,
care se tiena: religio tolerata usque ad beneplacitum
principis et regnicolarum. Nu că dóra în Ungari'a
nu ar fi dominatu brutalitate, tirania, proselitismu,
dara tóte efectele tiraniei nu se concentrá că în
Transilvani'a, asupra unei singure nationalitati, ci
se impartia aprópe în aceeasi proportiune asupra
tuturor; magiarulu și serbulu, slavaculu și rutenulu
isi luá 30 și 50 lovituri de betie totu cá romanulu,
era încarcerati fóra judecata și spendiurati fóra
multe cerimonii că și acesta; éra de alta parte
romanulu nobile neunitu potea înainta în functiuni
municipali și provinciali că și catholiculu. Tóte
acestea la noi au fostu diametralu oppuse. De aici
apoi vine, că romanii transilvani și romanii ungureni
uneori nu ne întielegemu în cuvente. (Va urma.)

Dela sinodulu archidiecesei gr. or. transilvane.

(Urmare.)

Sibiu, 4/16 Maiu 1878.

Sciu pré bine că respectiviloru domni din
memorat'a partida nu-li place, ma chiar' se agita
și supera, candu tienut'a, procederea și tendintia
loru strabate și la publiculu celu mare cetitoriu de
diarie; apoi sciu pré bine și aceea, că dloru se
inghipa, cãrtescu și condamna pe raportoriu, pentru
că se încumeta a descrie celea audite, său mai
bine dicendu a'i demascá. Asiá este; înse eu lasu
la nepartial'a judecata a fie-carui stimabilu lectoru
de diarie, a ori-cãrui omu onestu și bine semtitoriu

se afle, déca este convenientu și consultu, că
membrii unei corporatiuni bisericesci, reprezentantii
poporului se faca asia într'unu sinodu, în presentia
și audiulu unui publicu spectatoru; prin urmare se
judece, déca unu raportoriu îngagiatu cu consciin-
tiositate și onóre, e în stare se-si iae ánim'a în
dinti, și se retaca său netediésca episódele. Faca
asié cine póte, eu unulu nu potu.

Dintre multe alte motiuni și proiecte, — spre
ilustrare caracteristica — fie de ajunsu un'a, ce
o facú dlu deputatu Stravoiiu, că adecá condu-
cerea tuturor agendelor interne și esterne a-le
archidiecesei se se concrédá respective puna în
man'a, respective omnipotentia Vicariului ar-
chimandritu archiepiscopescu, care în de-
plina neaternare de siefulu, naturalulu
capu alu archidiecesei, adeca a parintelui
archiepiscopu-metropolitu, se fia invescu cu dreptu
nemarginitu și autoritativu de conducere și des-
punere!

La ce a tintitu acésta propunere?
Au spus'o francu acei deputati cari cu argumente
logice o combatura de tendentiósá și în tr'acolo
mergetória, că ea invólve scopulu de a legá manile
archiepiscopului și a face libere pe a le vicariu-
lui seu, în a conduce archidiece'sa! Mai eclatanta
înse fu combaterea acestei intentiuni din partea
deputatului Dr. Racuciu, carele cá juristu bunu
o spuse pe facia sinodului și la adress'a directa a
dlui Stravoiiu et partisani: „Cumcă decre-
tandu-se acésta, nu însémna alta, decâtu
a subordona pre siefulu archiepiscopu
vicariului seu, carele din urma ori candu
ar' fi în stare si îndreptatitu a tramite
pre Escelenti'a Sá simplu la cutare Mo-
nastire.“ Ajunge atátu de a cunósce însemnata-
tea și ponderositatea propunerii din cestiune.

Discutându-se mai departe pro și contra asupra
acestei într'adeveru minunate propuneri, dlu deputatu
Joanu D. Preda staruía cu totu adinsulu se
capacitedie sinodulu și respective se demustre lui
Racuciu, cumca nu pricepe genuinulu întielesu
alu cutarui dreptu canonicu, care propunerea
este deplinu basata, avisandu ca de exemplu la
romano-catolici.

Firesce că creatoriulu statutului organicu alu
bisericeii ortodoxe romane, fericitulu și nemuritoriulu
mare Archiereu Andreiu, — pe care totdeáun'a

Foisiór'a „Observatoriului“.

Cavalerulu cu done stele.

Novela de T. Gautier.

Traducere de Dimitrie Petrescu.

Cine face cá blond'a Edwiga se fia atátu de trista?
Retrasa de o parte, ce face ea, cu capulu în mana și
cotulu pe genunchie, mai palida cá statu'a de alabastru
ce plange pe unu momentu? Din cód'a pleopei sale, o
lacrima aluneca pe faci'a ei, una singura dara nescata,
că aceea picatura de apa ce pica din bolt'a pesteriloru
și care cu tempulu usédia granitululu — asta singura
lacrima, picandu fóra încetare din ochii sei pe ánim'a
sa o au patrunsu și o au strapunsu.

Edwiga, blonda Edwiga, nu mai credi tu în Isusu
Christosu, blandulu mantuitoriu? te indoiesci tu óre de
indulgentia prea santei fecióre Maria? Pentru ce iti
daci neincetatu spre pantece miclele 'ti mani diafane,
slabite și usiurele ca ale Elfeloru și ale Villiseloru? Ai
se fii mama, acesta iti era celu mai scumpu doru, no-
bilulu teu sociu comitele Lodbrog a promis unu altariu
de argintu massivu, unu potiru de aur finu bisericeii
St. Enthbert, déca 'i ai nasce unu fiuu.

Vai, vai! sermana Edwiga este cu ánim'a petrunsa
de cele siepte spade ale durerei; unu secretu teribilu
apasa sufletulu ei. Sunt câte-va luni, unu strainu veni
la castelu; ce uritu érá tempulu în nóptea aceea: tur-
nurile se clatinau, moriscele vijaiau, foculu se întindea
pe urloiu și ventulu lovea în feréstra ca unu nechiamatu
ce vrea se între.

Strainulu era frumosu cá unu ángeru, înse cá unu
ángeru caditu. Elu suridea cu dulcétia și privea cu
blandetie, și cu tóte acestea avea privre și acelu surisu
te facea se inghietii de teróre și iti inspirá fric'a ce o
simti candu te pleci spre unu abisu.

O gratia scelerata, o langediela perfida ca aceea

a tigrlului ce isi pandesce prad'a 'i insociau tóte misi-
cãrile, te fermecau asemenea siérpelui care ametiesce
paseric'a.

Acestu strainu érá cantaretiu, faci'a sa innegríta
dovedea ca vediusese multe ceriuri, spunea ca vine din
fundulu Boemie si cerea ospitalitate numai pentru
nóptea aceea.

Remase o nópte și apoi dile și alte nopti, pentru
ca tempestatea nu se potea potoli și betranulu castelu
se sguduia din temelii, cá si cum vijeli'a aru fi voitu
se'lu desradacinedie și se 'i arunce corón'a de metereze
în apele spumegande a le torentului.

Pentru a îndulci tempulu elu canta nisce poesii
stranii ce turburau ánim'a și da nisce idei furióse; în
totu tempulu cătu canta, unu corbu negru cu pene
lucióse stá pe umerulu seu, batea tactulu cu plisculu
seu de ebenu și pareá că aplaudédia batendu din aripi.

— Edwiga palea, palea cá lumin'a lunei, rosia cá
rosiati'a aureori și se lasá pe spate în marele ei fotoliu,
langedindu, pe jumetate mórtá, inbetata ca si cum aru
fi respiratu parfumulu fatale alu acelor flori care
omóra.

În fine cantaretiulu putu se plece; unu micu surisu
albastru descrescise faci'a ceriului. Din diu'a aceea Ed-
wiga, blond'a Edwiga nu facea altu-ceva, decâtu se
planga în coltiulu ferestrei.

Edwiga a devenitu mama; ea a dobenditu unu
frumosu copilu albu si rumenu. — Betranulu comite
Lodbrog a comandatu la turnatoriu altariulu de argintu
massivu și a datu o miie de galbeni argintariului într'o
punga de cerbu, pentru-cá se faca potirulu, care va
fi largu si greu si va cuprinde multu vinu. Preotulu
care ilu va goli, va putea dice ca este unu beutori
bunu.

Copilulu este albu si rumenu, înse are privrea
cea négra a strainului: mam'a vediusese bine. Ah, ser-
man'a Edwiga! pentru-ce au privitu atáta la strainulu,
la harfa si la corbulu seu?

Capelanulu botédia copilulu; — 'i se dà numele
Oluf; frumosu nume!

Zodiariulu se urca în celu mai înaltu turnu pentru
ca se 'i traga horoscopulu.

Tempulu era seninu și rece: ca o falca de animalu
cu dinti ascutiti și albi, unu sfru de munti acoperiti de
zapada musicau pótele ceriului; stele mari și palide
lucéu în azurulu noptiei ca nisce sori de argintu.

Zodiariulu ia înaltimea, observa anulu, diu'a si
minutulu; face lungi calculari cu cernéla rosia pe o
lunga chartia semnata cu semne cabalistice; reintra în
cabinetulu seu si éra se întórce în foisoru și cu tóte
acestea elu nu s'au insielatu în calcularile sale, pro-
blem'a sa de nascere este drépta ca unu cantariu de
petre scumpe si cu tóte acestea reincepe observarile:
nu gresie de locu.

Miculu comite Oluf are o stea dubla, una verde
și alta rosia, verde cá speranti'a, rosia cá infernulu,
una favorabila, éra cealalta fatala. S'a mai veditu
vreodata ca unu copilu se aiba o stea dubla?

Cu unu aeru gravu si compus pentru ocaziune
zodiariulu intra în camera leusei și dice preamblandu'si
osósá'i mana prin barb'a sa stufósá de magicianu:

„Comtesa Edwiga si tu comite Lodbrog, doua
ursite au presieditu la nascerea lui Oluf, scumpulu
vostru fiuu: una buna, cealalta rea; de aceea are o
stea verde si una rosia. Este supusu la o indoita aple-
care; va fi fórté fericitu său fórté nefericitu, nu sciu
care din doua, póte amendoua deodata.“

Comitele Lodbrog respunse zodiariului „Stéu'a cea
verde va predomina“. Înse Edwiga se temea în ánim'a
ei de mama, cá nu cea rosia se aiba mai multa putere.
Ea isi redimá érası capulu în palma, cotulu pe ge-
nunchie și reincepu a plange în coltiulu ferestrei. Dupa
ce 'si au laptatu copilulu, singur'a ei ocupatiune este se
privésca prin sticl'a ferestrei, cum zapada cadea în fulgi
mari si desi, cá si cum aru fi jumulitu cineva în ceriu
albele aripe ale tuturorú ángeriloru și cherubimiloru.

(Va urma.)

ilu pomenimu, n'a cunoscutu asié de bine principiile fundamentale a le canonicitatii, cà-ci altcumu statutu organicu basatu pe principiile dreptului canonicu elaboratu de acelu fericitu Siagun'a, de siguru facea vice-versa pe vicariu superioru arhiepiscopului — metropolitu. Si intru adeveru, cà multi dintre deputatii aderinti acelei partide erau preocupati de acésta parere sinistra.

Ce se se mire omulu de acésta, candu insusi parintele vicariu archimandritu Nicolau Popea se credea degradatu in superitatea sa prin acea interpretare din partea presedintelui arhiepiscopu, cumcà in intielesulu statutului organicu, vicariulu este totodata si asesoru consistorialu, — cu alte cuvinte si mai respicatu, adecà, vicariu pôte fi numai unulu dintre cei mai bine-meritati asesori consistoriali. Ei, dér' acésta ia derogatu Precuviosiei Sale parintelui archimandritu actualu vicariu arhiepiscopescu, deórece elu a deprecatu a fi asesoru consistorialu, ceea ce dupa parerea sa susceptibila este unu ce mai inferioru. Ei bine, Précuviosia sa provocandu le decretulu fericitulu de odinióra arhiepiscopu si metropolitu Siagun'a, prin care fu denumitu numai ca vicariu alu aceluia — se intielege dupa statutulu organicu — si declinandu dela sine chiamarea si de asesoru consistorialu de ani multi si si astadi cum se scie suplinesce in conducerea consistoriului, adecà presidiulu in tóte siedintiele si prin urmare subscie: „pentru Escelenti'a Sá arhiepiscopulu“ tóte sententiele, decisiunile si ordinatiunile consistoriali.

Va se dica: este locutiitoriulu Escelentiei sale parintelui arhiepiscopu, carele fiindu totodata si ca metropolitu ocupatu cu afacerile intregiei provinciei metropolitane, nu pôte regulatu presidia in tóte siedintiele consistoriului archidiecesanu. Dér' la casu, déca ar' poté si precum dóra între impregiurari ca acestea si chiar' pentru evitarea banueliloru si imputariloru insinuate in propunerea deputatulu Brote — ar' fi de doritu, ma chiar' ar' trebui cu ori ce pretiu se nu lipsésca nici-odata dela presidiulu siedintieloru si preste totu dela conducerea indegetata fórté bine de dlu deputatu Dr. Stefanu Pacurariu, —cu mana de feru, — ce óre ar' insemna presenti'a vicariulu neasesoru consistorialu in siedintie, cà-ci nefiindu elu atare, nici votu decisivu nu are? Celu pucinu in sensulu statulu organicu nu.

De altmíntre ómeni suntemu de diferite idei, priceperi si convictiuni. Cine ar' fi si cutediatu se vina cu de acestea inaintea unui gigante absolutistiscu Siagun'a? Si mirare ca astadi tocmai acei ómeni, cari trasariu numai de cautatur'a fie-atalulu mare Andreiú, acei ómeni, carii ce e dreptu, si astadi de o parte cu multa pietate oftéza, ma chiar' tingescu dupa densulu, din adinsu i ataca operele, institutiunile liberali bisericesci.

Ajunge atát'a; celelalte judece-le onoratu publicu lectoru. Una credu ca va fi si dorinti'a fie-carui romanu si mai vertosu fia-carui fiu credintiosu alu bisericeii ortodoxe: cà Escelenti'a sa parintele arhiepiscopu si metropolitu se nu desconsidera prin cunoscut'a bunatate a ánimei sale, prin pré marele simtiu liberalu si prin indatinat'a blândetia odiósele motive de „pàna ce cutare si pàna ce cutare si ér pàna ce cutare“ din motiunea dlu deputatu Brote, ci in interesulu reputatiunei inaltei sale demnitati si mai vertosu in interesulu comunu alu archidiecesei se nu pregete a lua in manile sale frenele conducerii interne si esterne a archidiecesei si a face, ca se dispara pe viitoriu tóte banuelile de pe scen'a sinodulu archidiecesanu.

Despre continuarea desbateriloru in siedintiele din urma, adeca de luni, marti si mercuri, imi voi continua si eu raportulu, dér' si pàna atunci am se dicu, cà tandem aliquando sesiunea sinodulu archidiecesanu de estu anu dupa o durata de 11 dile s'a inchiaiatu astadi cu autenticarea protocoletoru.

Reportoriulu spectaturu.

Ungari'a.

(Din desbaterile parlamentarie despre dreptulu de asociatiuni si adunari.) Acésta cestiune mare s'a datu in desbateru casei deputatiloru mai antaiu in 9 Maiu. Dr. Vécsey, referentele comisiunei parlamentarie a propusu, cà diet'a se insarcinedie pe ministeriu a esi cu unu proiectu de lege despre dreptulu de adunari. Opositiunea nu se invoi cu acea propunere facuta in doi peri si esi cu altele (a se vedé „Obs.“ Nr. 36).

Din opositiune luà cuventulu mai antaiu Lud. Mocsáry, care adresandu-se càtra ministrulu Tisza ii dise, cà elu cu ordonanti'a sa vetamà libertatea personale si municipale a cetatieniloru statulu.

Oratorulu nu vrea se audia de ordonantie provisorie, cà-ci sub acestu pretestu ministriloru li s'ar deschide calea de a proclama chiaru si stare de obsidiune séu lege martiale, mai alesu candu ei nu se sfiescu de legile tierei, precumu s'a intemplatu si cu dio'a de S. Stefanu. Se dice, cà Ungari'a nu are lege de adunari; ea inse are lege care opresce pe ministru de a vetama libertatea individuale a omului, si are legea de pressa, care fóra dreptulu de adunare ar fi curata absurditate. Preste acésta punctele ordonantie sunt ridicule, bune numai in foile satirice ca Borszem Ianko s. a. Dreptulu de adunari purcede din natur'a constitutionalismulu si nu e lipsa de alta lege positiya in favorea lui. Cere cà diet'a se proclame acestu principiu.

Profesorulu Desideru Szilágyi néga in termini categorici dreptulu ce'si iau ministrii de a emite ordonantie neintemeiate in nici-o lege. Turburari s'au intemplatu numai in 16 Dec. 1877. Diet'a era acilea, ministrulu a fostu obligatu se o intrebe si se'i astérna proiectu de lege. In locu de acésta, elu a confiscatu dreptulu de adunare alu cetatieniloru, care in Ungari'a esistase totudeauna (fóra nici-o lege positiya, ci din natur'a lucruriloru). Ministrulu se provóca la decretulu din 21 Aprile 1848, adeca la timpulu revolutiunei. N'are dreptate; cà-ci tocma si in casu de revolutiune datorinti'a lui este a se provoca la dieta. Ministrulu au apucatu pe o cale cu atátu mai periculósa, cà-ci a trimisu ordonanti'a in secretu la prefecti. Diet'a trebue se'lu abata din aceea. Dupa acestea Szilágyi ese cu propunerea cunoscuta, subscrisa de 14 deputati.

Ministrulu Col. Tisza combate prin deductiuni lungi pe cei doi oratori, esplicandu cumu isi intielege elu ordonanti'a sa si aparandu-se de inculparea cà ar fi calcatu vreo lege.

Se scóla inse br. Lud. Simonyi (fostu ministru) si dice, cà ministrulu scie se fia aspru in laintru càtra cetatienii statulu, dara in cestiunile dualismulu cu Austri'a si in cele esterne capituléda meru, si elu nu mai pôte da crediementu cuventelorui. Ministrulu dice cà ordonanti'a sa este numai provisorie. Nu cumva densulu voiesce se aiba unu provisoriu pe timpulu alegeriloru dietali, pentrucà cu aceea in mana se pôta intrebuintia fortia asupra alegatoriloru. Noi inse vomu opune fortia la fortia, adaoge baronulu oratoru. Ce vrea ministrulu cu ordonanti'a din Aprile 1848? Acea era indreptata contra reactiunei din Vien'a; elu inse calca astadi drepturile tierei, drepturi innascute omului, care n'au trebuintia se fia regulate prin lege nici asia precumu cere Szilágyi.

Secretariulu de statu Carolu Csemegi combate pe Szilágyi si pe br. Simonyi declarandu, cà amerintiarea cu forti'a contra fortiei insemna a propaga anarchi'a; de aci incolo se intinde la dispute asupra dreptulu publicu, sustiene tesa, cà dreptu omenescu absolutu nu esiste, si cà dreptulu de adunari este marginitu in tóte staturile europene, afara de Angli'a; in fine se incerca a justifica ordonanti'a ministrului.

Ign. Helfy se mira cà s'au aflatu unu secretariu de statu in Ungari'a, care cutedià se apere acelu actu despoticu alu ministrului (éra alti se mirara de elu, cà n'a sciutu mai de multu acestu lucru).

Iulius Schwarz. Discursulu seu e plinu de eruditune si de cunoscintie istorice vâste. Elu arata, cà in alte staturi dreptulu de adunari si asociatiuni este garantatu prin legi fundamentali cà drepturi individuali; din contra elu documentéda, cà in Ungari'a scumpele acestea drepturi sunt lasate cu totulu la man'a libera, la bun'a placere a ministriloru asia, càtu unele adunari le-au spartu si cu baionet'a (casulu lui Asztalos in comit. Aradu), stringe in pinteni si libertatea de asociatiuni. In fine propune se se dea ministrului votu de blamu, se i se comitta a'si retrage ordonanti'a si una comisiune de 15 se prepare unu proiectu de lege etc.

Iulius Gulner vorbesce intocma in sensulu oratoriloru de mai inainte, adaogendu, cà in tier'a si la natiunea unde nu existe dreptu de adunare, nu esiste libertate, prin urmare cà in Ungari'a numai atunci pôte fi vorba de libertate, candu va fi asecuratu dreptulu de adunari si asociatiuni.

(Va urma).

Érasi unu provisoriu. Ministrii Ungariei s'au convinsu, cà impacarea dualistica nu se pôte termina nici pàna in 31 Maiu; asia mai cerura dela dieta unu terminu (alu 4-lea?) pàna la 30 Juniu. Intr'aceea se voru mai certa asupra unoru cestiuni mari, pàna ce 'si voru lua ferii pe Rosalii.

La cestiunea orientale.

De trei dile incóce mai multe diarie mari voru a sci, cà com. Siuvaloff chiamatu dela London la St. Petersburg ar fi induplcatu pe imperatulu, cà se accepte conditiunile Angliei si se fia pace. Dara apoi se intreba tóta lumea, cumu vene, cà din Rusi'a vinu meru regimente prospete in Romani'a si se concentra la Dunare, éra colectele pentru corabii de corsaria curgu cu sutele de mii. De alta parte seriosulu barbatu, principele de corona alu Germaniei calatori pe neasteptate la Angli'a, cu ce scopu, nu scie nimeni, dau numai cu bobii, cà a mersu spre a se intielege cu socra-sa. Ei, dara in Angli'a decide mai multu vointi'a poporulu, decátu a reginei. Intre acestea noi vedemu cu ochii aici acasa la noi, cà fortificatiunile pe la fruntarie incepu se ia dimensiuni mari. Mai bine facu acelea diarie, care marturisescu cu omenia buna, cà din tóte câte se intempla in acestea dile, nu potu pricepe nimicu.

„Romanulu“ din 9/21 scrie: Aflamu din sorginte sicura, ca Rusi'a facendu primulu pasu spre impaciure, intrunirea Congresulu este hotarita.

Cu tote acestea noi totu ne indoimu.

Romani'a.

Ceriulu politicu alu Romaniei se innuoréda din nou si fórté tare, atmosfer'a érase e ingrecata de pulbere. Ce? 105 mii óste cu 240 de tunuri pe pitioru de bataia? Ce s'a mai intemplatu éra? intréba tóta lumea. Domnulu visitéda si trece in revist'a sa tóte trupele, regimentu de regimentu, bateria de bateria. Camerele votéda pentru armata 4 milióne 650.000 franci. Tunuri Krupp si puscii Peabody (cele mai bune) se aducu meru. Rusii se fortifica in Romani'a mare cà in castre; in Basarabi'a stau gat'a cà de atacu. Austriacii fortifica tóte strimtorile dela Vulcanu pàna la Oituzu si la Tölgyes. Éra nu e lucru curatu pe la noi. Spuneti voi diarie, déca sciti ceva positivu, nu ne mai indopati cu frase góle.

Éca totu ce sciu deocamdata diariele lucru mai mare din Romani'a. In midioloculu prandiuriloru amicabile si alu toastelorui, dlu Mich. Cogalniceanu ministru de esterne simti mare necesitate a intreba prin una nota adresata cabinetulu rusescu prin consululu generalu br. Stuart, cà ce insemna acésta concentrare noua de trupe rusesci fórté numeróse in Romani'a, candu conventiunea diu 4/16 Aprile a. tr. prevede numai trecerea loru prin tiéra, nu si starea in locu cu lunile intregi si cu atátu mai pucinu inchiderea cà in castre. Cabinetulu rusescu respunse intr'unu lungu memorialu, in care isi escusa procedur'a sa mai alesu cu impregiurarea, cà éca, trupele imperiali vinu fórté obosite din Bulgari'a si au mare trebuintia de repausu mai lungu in Romani'a, adeca cà si cumu ai dice, cà pamentulu romanescu e mai molcutiu, dormi mai bine pe elu. Ne indestulandu acelu respunsu rusescu nici pe Domnu nici pe ministeriu, dn. Cogalniceanu replicà in alta nota, de dato 29 Aprile (11 Maiu) a. c., pe care „N. fr. Presse“ din 18 Maiu o numesce corazzata, adeca imbracata in peptariu de feru. In aceea ministrulu romanescu numera punctele conventiunei calcate de rusi, arata marile folóse câte au avutu Rusi'a din acea conventiune si anume estraordinari'a facilitare, cà se pôta trece Dunarea cu sacrificie neasemenatu mai pucine decâtu in alte campanii. Dara cea mai importanta impregiurare, asupra careia insiste ministrulu este, cà Romani'a se afla astadi in relatiuni bune cu tóte puterile, chiaru si cu Turci'a, cu care se batuse. Deci déca Rusi'a pretinde, cà armat'a sa se pôta preface teritoriulu Romaniei in campu de batalii, atunci acelasu dreptu ce'si aróga Rusi'a, ilu potu pretinde si alte staturi, fia-care pentru sine, si anume Angli'a, Austri'a, Turci'a. Asia in acestu casu ar urma, cà ori-care din acelea séu si tóte deodata se faca invasiuni in pamentulu Romaniei, si le-ar face prea de siguru, din cauza cà nici-una din ele nu pôte suferi, cà armat'a rusésca se'si fortifice positiunile sale chiaru aci in cóstele lor, nici se confisce gurile Dunarei, cu acelea navigatiunea libera si comerciulu. Ministrulu isi inchiaie not'a sa cu protestu energiosu contra acestoru calcari de drepturi a le tierei. Acea nota, cà si tóte cele precedente, fu comunicata cu cabinetele celoru-lalte puteri.

Intre acestea diariele straine care trecu de prea bine informate asigura, cà rusii misca ceriulu si iadulu cà se provóce urgia între Domnu si ministeriu, se'lu delature pe acesta si se chame érase unu ministeriu Catargiu, séu unu Florescu-Boierescu. Atàta vede si publiculu romanescu, cà diariele conservative striga neincetatu, cà se se duca mini-

steriulu Brateanu-Cogalniceanu. Ce duplica va da cabinetulu rusescu la not'a din urma a cabinetului romanescu, séu că va tacea la ea, ne va arata timpulu. Deocamdata aflamu din diariile capitalei, că rusii din tiéra comitu unele fapte, care in limb'a noastră se numescu misieli, adeca ei s'au pusu pe intrige si minciuni. Pucinu dupa inchiaierea pazei de St. Stefano se apucaseră se bage in grija si spaima pe clasele superiori ale societatiei romanesci, éra acuma se amesteca si p'ntre poporul dela sate, curatu asia, precumu facea pe la noi Kossuthianii in anulul 1848. Din tóte scirile venite in acésta materia reproducemu aci pe cea din „Romanulu“ dela 5/17 Maiu in urmatoriele passage:

Astadi facemu guvernului, prefectiloru supt-prefectoriloru, primariloru, proprietariloru si arendasiloru o alta denuntiare.

Suntemu informati ca prin mai multe sate se face o propaganda activa de către unii agenti ai armatelor rusesci.

Acesti agenti spunu sateniloru ca in curendu armata rusa va lua guvernulu tiei in mana; ca ea va detrona pe Domnulu Romaniloru, pre cum o facu in trecutele invasiuni, si apoi va ierta pe sateni de plata pamentului si va scadea seu ierta cu totulu de plata contributiuniloru si le va da si pamentu mai multu si mai bunu, din averea proprietariloru si a statului.

Ni-se scrie ca acésta propaganda se face mai pe facia; ca unii din oficiarii rusi, cari suntu prin sate, indeplinescu functiunile de primari si de judecatori de pace, ca conduc cu parada si ca se silescu prin tóte midilocele d'a provoca pe sateni in contra guvernului nationalu.

Scimu bine ca nu pentru prima óra se facu sateniloru romani asemenea propagande.

Scimu bine ca ei au vediutu prin faptu, la 1848, ca armatele straine si cu unii din instrainatii boiari séu ciocoi, cum se dicea pe atunci, au tramisu in temnitie si in esiliu pe cei care lucrau pentru a li-se da pamenturile lor, si ca cei cari au luat guvernulu in mana le-au datu numai bicie si jafuri. Cu tóte acestea, ce facu d-nii primari, supt-prefecti, proprietari, si arendasi?

Denuntia ei guvernului aceste propagande? Prins'au ei pe propagandisti asupra faptului, si denuntiatu-i-au intregi opinii publice ai tiei si ai Europei?

Nu scimu; déru ne 'mplinimu datoria d'a face apelu la guvern si al'u ruga se cerceteze bine, si, déca voru fi adeverate cele ce ni-s'au scrisu, se aresteze pe acesti criminali propagandisti si se faca indata, faptulu cunoscutu Camerelor si Europei intregi.

In adevéru, guvernulu Romaniei trebuie se se arméde in acestea momente fatali cu energia estrema.

Correspondenti'a.

Dintr'o corespondentia dela comun'a Baru-mare in comitatulu Huniádórei, de dato 8 Maiu n. a. c.

Acea corespondentia descrie fôrte pe largu unulu din acelea casuri, de care in Transilvani'a se intempla de 11 ani încóce in fi-care anu cu sutele. Simburele este acesta: Comun'a romanésca Petrosu cu 765 de suflete, din care 2 unguri si 1 evreu, se prepará de prandiulu pasciloru usitatu a se manca in comunu sub unu adapostu la biserica, o datina millenaria acésta, a le carei urme in biserica resaritului se potu duce pâna la Apostoli si déca voiti, pâna la mieii jidovesci din Egiptu. Omeniloru le trebuia vinu si — vinarsu. Ei cumparara vinarsu, dara nu dela evreulu Ionas Kohn venitu acolo de vreo 12 ani, acuma arendatoru si totu-odata primariu (jude satescu in Baru-mare.) Acesta denuntia pe ómeni. Auctoritatea politica 'i pedepsesce. Ómenii alérga la docentele dirigente din Baru-mare, cá cá se le faca unu recursu cátra vicecomitele din Dev'a. Le face; pléca si densulu cu ei, cá-ci tocmă se incepuera feriile pasciloru. Resultatulu fu, cá butoiulu cu vinarsu remase confiscatu, ómenii globiti cu 12 fl., docentele datu in judecata cá turburatori de linistea publica. Spre a intielege acésta procedura pe care nu voimu se o calificamu, este de observatu, cá intr'aceea veni unu raportu alu solgabiraui Pui Zsigmond de dato Pui 26 Aprile, in care se coprindu cu totulu alte acuze ale evreului, false de susu pâna diosu, cá si cumu adeca docentele ar fi adunatu la sine in 24 Aprile a. c. pe poporu si l'ar fi revoltatu asupra arendatorului, care este totu-odata si primariu, precumu si asupra ordonantie ministeriale, cá comisiuni anumite se conscrie vitele locuitoriloru. Dara bietulu docente denuntia Alibi alu seu din comunu tocma in acelea dile de ferii, cu martori, intre cari sunt si cátiva magiari; de aceea docentele isi inchiaie scrisórea sa cu urmatóriele cuvente:

La 23 Aprile st. n. e sciutu cá e St. Georgiu alu catoliciloru. Eu in numit'a di (23/4) eram inca de dupa amiadi in Riu-barbatu, la invetiatiulu Herczeg András. In ser'a de 23/4 amu fostu totu acolo, ba inca amu luat parte la cina, la capitanulu pensionatu dlu Georgiu Fabro, dinpreuna cu dñii: Otto Vots, Herczeg András, Kardos Josef, Bökös Árpád, Balázs Farkas si preotulu ref. de acolo, precumu si cu mai multe dame. Dela numit'a cina — cáci érá ser'a onomasteca a dlui casei — ne despartiramu numai dupa orele 12 ale noptiei. Eu atunci nu merseiu acasa, ci remaseiu la Herczeg András, colegulu meu, si deminéti'a la 24 Aprile dupa 8 ore merseiramu impreuna cu elu si cu Bökös Árpád la Puj. In Puj petrecuramu pâna dupa 10 ore, apoi merseiu pedestru acasa, la Baru mare. In campulu Barului micu me intelnescu cu Balázs Farkas, not. cerc. si-mi spune cá a ispravitu visit'a tramisulu ministeriului; adeca: singuru la 23/4 ser'a, in cas'a capitanului Fabro audii de numitulu tramisulu ministerialu; cá-ci si notariulu inca numai in acea

di primise scirea cá-i va face visita. Candu ajunseiu eu in comun'a Baru mare, adeca acasa, la 24/4 pe la amiadi, acela érá dusu — terminase lucrarea. Si totusi eu, care la 7 ore deminéti'a dormeamu, si inca in alu 4-lea satu; eu, care numai dupa 4 ore dela terminarea lucrarei tramisulu ministerialu ajunseiu acasa; eu, care nice am vediutu pe numitulu dnu, eu ilu impedecaiu in lucrare, eu bujogató.

In casulu candu eu, standu din diosu de punte, se va dovedi cá le turburau ap'a, esiste lege si dupa lege voiu suferi pedeps'a; pâna un'a, alt'a, rogu inse pe dlu Kohn se mai taca din gura, se nu mai dea atâtea laude, ingiurii si vorbe cocisiesci asupr'a mea si asupr'a tuturor Romaniloru, pâna si a celoru straini, ca se nu se trediésca intr'o buna deminéti'a cu unu procesu pentru vetamare de onóre.

Atâta, de una-camdata, rezervandu'mi dreptulu — cu permisiunea On. Redactiuni, a desfasiurá unele date relative la primari'a lui Kohn.

In fine rogandu-ve se me pardonati pentru libertatea luata sumu

pre langa totu respectulu

Acusatulu.

Valea Jiului, 8 Maiu n. 1878.

Sciri diverse.

(Nenorociri de focu). Din nenumeratele rele de care suferé Transilvani'a, sunt si prea desele intemplari de focuri, cauzate prin mana criminala, dara mai multe din negrija pecatósa. Diariile sunt pline de asemenea sciri. Mai de curendu, adeca in 6 Maiu nou au arsu in comun'a Balomiru 15 case, 13 siuri si alte superedificate. Dumineca in 7/19 Maiu se prefacura in cenusia edificiele dela 28 economi in comun'a vecina Orlatu; éra a dou'a di in 8/20 Maiu pe la miediu de nópte arsera 10 siuri in Sielimeru, unde bół'a de vite inca totu n'a incetatu. Despre ambele acestea comune se dice, cá locuitorii stá si se uitá cá inmarmuriti si nu se incercá se stinga foculu. Scus'a se cauta in lips'a de instrumente, care inse nu mai prinde locu. Fatalismulu afurisitu, adeca orba credintia in „ursita“ este care farmeca pe acestea populatiuni nefericite. Preoti si alti carturari, spuneti poporului de o suta de ori pe anu, cá ursit'a e sora buna cu mórtea, cá inse de ursita poti scapa fôrte desu. Bateti fatalismulu cu tóte armele retorice dvóstre.

Avemu dile fôrte caldúrose; tóta natur'a cere plóia. Asta-nópte marti, plouă cá 1 óra si astadi éra ploua.

(Societatea) „Alexi-Sincaiana“ a teol. rom. din Gherla prin rescriptulu In. Ministeriu de culte si instructiune publica de dato 5 Aprile a. c. Nr. presidiale 429, — aflandu-se de nevinovata, — se asiédia in drepturile sale de mai inainte; restringundui-se totusi in cátu-va cerculu de activitate. — Cártilé si scriptele secustrate si duse la Desiu la comitelesu supremu, au fostu tóte readuse in 25 Aprile a. c. Dupa acestea disupetiuni mai inalte, societatea dupa unu intervalu de 3 1/2 luni isi potú reincepe activitatea sa, tienendu la scopulu ce'si l'a prefótu. — Gherla 3 Maiu 1878.

(Societatea Studentiloru in Medicina din Bucuresci) s'a constituitu pe a. c. in modulu urmatoriu: d. I. G. Apostoleanu presiedinte, dd. Drd. T. Susiu si P. Filibiliu vice-presiedinti, d. Al. M. Páclianu casieriu, d. B. Lad. Bianu bibliotecariu si dd. Al. Spiroiu si I. V. Stefanescu secretari.

(Dr. Svetozar Mileticiu) o patí din nou, cá-ci sententi'a celoru doue instantie prin care densulu fu condamnatu la cinci ani de inchisóre cá pentru crima de inalta tradare, este confirmata si de cátra inalt'a curte, adeca in instanti'a a trei'a. Din tota investigatiunea, din depositiunea martoriloru, din revelatiunile posteriori s'a vediutu curatu si luminatu, cá Mileticiu este victim'a cátorva serbi de ai sei cari l'au vendutu pe bani, si totuodată lipsei totale de prudentia si moderatiune, pre candu elu prin necurmatele sale amerintari puneá, cumu se dice, revolverulu in peptulu magiariloru.

(Rebellii secui) din tomn'a trecuta trasi in cercetare pentru crim'a lor de rebellii au scapatu toti, pentru-cá precumu arata diariile ministeriale, Maies. Sa la rogarea ministriloru unguresci a datu ordinu, cá ori-ce investigatiune ulterióra asupra lor se fia cassata. Asia dara Bartha, Ugron Gábor et tutti quanti, cari declarasera si pe ministrii de tradatori, injurasera si pe totu monarchii, nici usturoiu n'au mancatu, nici gur'a nu le mirosa.

(Date statistice fôrte instructive si caracteristice.) Cineva 'si lua ostenéla se scóta pe primele 7 dile din Maiu a. c. in Monitoru (Közlöny) dela B. Pesta din tóta Ungari'a si Transilvani'a: 2557 publicari de licitatiuni cu tob'a si 90 de falimente. Cine are timpu, se continue cu numeratulu dela 8 Maiu inainte pâna la 31 Decembre si apoi se se bucare cine póte de fericirea tiei. Alt-cineva numera totu pe 7 dile in diariile magiare 73 sinucideri, 9 hotii la drumu, 46 sparseturile de incuieri, 5 omoruri, 31 batai cu vetamare grea trupésca, 278 insielatiuni mici cu mari si furturi diverse. Dara „Szabadság“ Nr. 89 reflecta cu totu dreptulu, cá partea cea mai mare a crimelor comise in Ungari'a nu ajunge la cunoscenti'a diariiloru, éra altele fôrte multe se comitu in secretu, apoi déca si esu la lumina, le copere cu velu grosu; multe éra si asia de scárnave, in cátu nici in limb'a magiara n'au nume; in totu casulu inse sunt caracteristice pentru gradulu dedisitu alu civilizatiunei unguresci.

(Unu episcopu capu de insurgenti.) Inalt'a Pórta au fostu inscintiata oficialu, ca intre capii insur-

gentiloru din Tesalia, se afla si episcopulu de la Kitros (vechi'a Pyrna), Monseniorulu Nicolai, care comanda o banda de 500—600 de insurgenti. Episcopulu Nicolai e de 42 de ani. Elu au luat perditia insurgentiloru, si lupta in totu deauna in lini'a intaia. Cu tóte preocupatiunile sale militare, nu uita unu momentu de asi indeplini misiunea sa de preotu, de indata ce intalnesce pe campulu de lupta câte unu murindu sau câte unu greu ranitu.

(Pusci confiscate in Ungari'a.) Din S. A. Ujhely se comunica diariulu „Panonia“, ca in magazia statiunei ferate Mihalgi s'au confiscatu 8 ladi cu pusci susite din Russia. Se presupune ca acestu transportu e facutu de nisce emisari rusi ce se afla prin Ungari'a.

(La balulu) care s'a tienutu in Blasiu in 10 Fauru a. c. in folosulu fondului pentru ajutorirea studentiloru miseri in casu de morbu, au contribuitu si urmatorii Domni din Urbea Mare, si anume: Magnificulu si Reverend. Domnu Canonicu si Abate Ioanu Corhanu 2 fl. v. a. Magnif. si Reverendis. Canonicu Abate Vicariulu capitulare Vasilie Nistoru 1 fl. Reverend. Dnu Canonicu Teodoru Kövári 2 fl. Magnif. si Rev. Domnu Canonicu si Abate Ioane Cucu 1 fl. Spectabilulu Domnu Iosifu Romanu, advocatu 1 fl. Spectabilulu Domnu Desideriu Borbol'a, adv. 1 fl. M. O. D. Protodiaconu si Capelanu Nicolau Marcusiu 1 fl. O. D. Ioanu Filimonu, economu 1 fl. si Georgiu Ciór'a cantoru la beseric'a catedrala gr. cath. 1 fl.

Pentru cari contribuiuri maritimóse in numele junimei comissiunea arangiatória se aduce P. T. Domni contribuenti multumita publica.

Varietati.

(La Plevna.) Déca va fi avutu vreodata publiculu iubitoriu de arte alu capitalei romanesci vreo placere nobile, apoi elu o avú si atunci, candu pe scen'a teatrului celui mare i se representá de câteva-ori dram'a titulata La Plevna, compusa in versuri de dulcele nostru poetu Georgie Sionu, membru alu societatiei academice romane. Acea parte fôrte insemnata a publiculu romanescu, carei nu'i este dat'a se védia productele artei sale dramatice reprezentate in teatru, are acumu ocaziune se citesca acea drama, care se tipári in Bucuresci in stabilimentulu Socecu, Sander et Teclu. Sionu dedica oper'a sa la sufletele celoru cari au culesu lauri de nemorie pe zidurile Plevnei, la Dorobantii cari s'au facutu nemuritori, la ostasii romani, cari prin sangele lor au ascuratu Romaniei independéti'a; la oficiarii de tóta arm'a, „cari au condusu cu barbatia falangele romane in tóte bataliile, din care siese mai mari si memorabili.

Pretiulu acestei poesii inspirate de marimea evenimentelor actuali, este 2 lei n. Se póte trage si dela Sibiu prin dn. W. Krafft, séu acésta red.

— Din Istori'a resbelulu din Orientu s'au luptele Romaniloru, Russiloru, Montenegriniloru, Serbiloru cu Turcii din 1877—1878 de dd. Dim. A. Laurianu, I. Manliu si D. Mironu au esútu pâna acumu 6 fascióre de câte 1 còla, fia-care cu câte 2—3 ilustratiuni. Auctorii promissesera in anuntulu ddloru unu „stilulu cátu se póte mai popularu.“ Adevératu, cá precumu in diariulu „Romani'a libera“, asia si in acésta istoria se adopera din respoteri cá se scria cátu se póte mai popularu, in cátu uneori ajungu sub „popularu“; candu éra si in unele parti sunt constrinsi de natur'a lucrurilor a scrie fóra voi'a ddloru cátu se póte de nepopularu, adeca asia, cá Nenea Bucuru, unchiásulu Lambru si lelea Catrina se nu'i póta intielege. De pucini ani încóce se porní in literatur'a noastră unu mare currentu de „stilulu popularu“. Fôrte bine; éra de doritu. Dara unde'i sunt marginile? Ce definitiune voiti se dati „stilulu popularu“, cá se nu cadeti in altu extrému fôrte periculosu?

— Din Resbelulu orientale ilustratu de dd. professori dr. A. P. Alessi si Massimu Popu, (dela Nasaudu) tiparitu in Gratiu, editur'a lui Paulu Cieslar, librariu, 1878, a esitu fasciclu I de 3 còle, charthia grea, tipariu elegantu, ilustratiuni: 1 tablou cu 4 portrete: Carolu I, Slaniceanu, Cogalniceanu, Brateanu, dintre cari alu 3-lea e mai pucinu nemeritu; alu 2-lea, asaltulu romaniloru asupra redutei Griviti'a, in care coloratur'a ar potea fi mai pucinu strigatória, séu se si lipsésca. Pretiulu de 4 fl. pe 10 fascicli se póte depune si la redactiune.

— Din Cartile Sateanului romanu si Predicatorulu avemu Cartea 4 pe Aprile Red. N. F. Negrutiu.

— Din „Higien'a si Scol'a“ an. III Nr. 1 Red. Dr. P. Vasiciu.

— Din „Transilvani'a“, fói'a asociatiunei transilvane esí Nr. 10, si se abonéda la comitetulu asociatiunei in Sibiu Strad'a Cisnadiei 7 (presidiulu si cancelari'a), numai cu 2 fl. si resp. 3 pentru nemembrii pe 1 anu intregu. Red. G. Baritiu.

(Respunsuri classice ale Cercasiloru). „Depuneti armele!“ se dicea intr'o proclamatiune a generalelui rusescu Rosen cátra Hamsad-Bey, antecesorulu lui Schamyl, „depuneti armele, cá ori-ce resintiti'a aru fi desiarta; pentru-cá armatele pe care le conduc eu in contra vóstra sunt numeroase cá nasipulu marei“. „Armatele mele“, respunse Hamsad-Bey, „sunt ca valurile marei, care voru spala nasipulu.“ — Unu altu respunsu de aceea si natura facu Schamyl comandantulu rusescu, care ilu provocá se se predea, pentru cá la din contra va omóri pe fiulu seu, care se afla ca ostaticu in tabaru ruséca. „Omórfti pe fiulu meu,“ 'i respunse eroiculu Schamyl, „eu mai am inca femei destule, care se'mi nasca unu altulu“. „Asia pucinu iti pasa de sórtea fiului teu?“ ilu intrebarea rusii. „Mai pucinu imi pasa de sórtea lui, decâtu de aceea a poporului meu!“

(O femeia cocheta) sémăna cu o tufa de tran-
dafiru, de pe care toti tiangaiu rupe câte-o rosa lasandu
barbatului spinii.

(Pentru-ce faci literele) asia gróse?“ au
fostu intrebatu unu soldatu care scria o epistola. —
Pentru-că mam'a mea este surda si ar vrea se 'i scriu
o epistola tare,“ raspunse elu.

(In vechime) se dicea: „cunósce-te pe tine
insuti.“ In timpurile de astadi acésta macsima s'a
schimbatu si se dice: „cunósce pe vecinulu teu si
tóte ale sale“.

Mórtea lui Socrate.

(Continuare si fine).

„Phaedo unu scolaru alu lui Socrate — naréza la
Platone — mórtea invetiatiului seu asia, încatu espune
cu multa pietate si simplitate totu ce vorbi invetiatiului
in diu'a din urma a vietiei sale cu amicii sei si cum
se portase facia cu densii.

Venindu noi — dice Phaedo — in numeru mare
— tocm'a in demănétia dilei aceleia la prinsóre ne
dise portariulu care deschide de regula usi'a, cá se
asteptamu pucinu afóra, de óra ce cei unspredece
barbati') tocm'a acuma iau lui Socrate legaturele si
comunica sententi'a mortiei pe astadi. De locu dupa
aceea se reintorná si ne lasá se intrám. Candu intra-
ramu, afláramu pre Socrate jacundu in patu si pre
Xantippe — muiera s'a siediendu langa densulu cu
prunculu seu. Indata ce ne diari acést'a, incepú a plange
si a se daoli dupa datin'a muieriloru. Socrate inse privi
cu faci'a liniscita la Crito, si ilu rogá, cá se-o duca
cine-va acasa, ceea ce si facura servitorii acestuia. Noi
inse cu totii eramu fórt surprinsi in diu'a aceea, acusi
admirandu liniscea si seninatatea lui Socrate asi'a, in
cátu uitáramu nenorocirea presenta, acusi daolindune
petrunsi de greu'a sórte — de mórtea apropiatoria
a amiculu.

Socrate inse — vediendu-ne misicati adincu prin
plansulu Xantippe, carea déjà se departa-se, se ridicá
pe patulu seu si ne imbarbatá — prin cuvinte dicându:
„Eu sum tare convinsu, cá nu mergu la mórte, ci mai
virtosu la locuinti'a dieiloru nemoritori, si acolo voi
castigá fericirea cea adeverata. Pentru ce se nu fiu
dara gata a redá dieiloru vietí'a mie concediuta numai
cá beneficiu, de óra ce — partea cea mai nobila —
sufletulu — vá fi nemoritoriu? Si cu cátu se reintórce
acést'a la diei mai curatu de pecate si mai nepetatu,
cu atát'a va fi mai mare acea fericire. Asteptandu-ne
asiá dara o remuneratiune atát'a de mare si nutriti de
o atare sperantia, se cuvine cá se ne ingrigimu mai
virtosu, cá sufletulu nostru se se imbrace cu intieptiune,
se se cufunde in contemplarea adeverulu, se nesuésca
spre o virtute mai perfecta si se se faca aptu pentru
nemorire. Că-ci dupa mórte astépta pre fia-care sórtea
s'a, seu buna seu rea, dupa cumu adeca fia-care a
portatu grigia de sufletulu seu nemoritoriu in acést'a
vietia. Si voi — amiciloru, dise elu, inca veti merge
— fia-carele la tempulu seu acolo, unde eu trebuie se
mergu déjà acum'a.

Dupa-ce vorbi Socrate acestea si multe altele
despre nemorirea sufletulu, luá Crito cuventulu si in-
trebá: „Ce ne demandi tu noue — amiciloru tei si
cum voiesci cá se se inmormentámu?“ — Cum ve va
placé, raspunse elu déca altu-cum me veti poté vinde.
— Totu-odata privindu-ne cu faci'a liniscita si senina
dise: „Pre Critone-le nostru — nu'lu potu convinge —
precum se vede — cá eu nu sum totu acél'asi, pre
carele ilu veti vedé — de locu — mortu. Că-ci déca
va fi esitu sufletulu meu din corpulu acesta, nu veti
avé mai multu pre Socrate, ci corpulu lui, rece, lipsitu
de vietia. Fii numai pe pace, Crito, si nu te necasi,
candu vei vedé, cá se arde seu si ingrópa corpulu
mieu: cá-ci Socrate insusi — nu va mori. Corpulu
mieu inse ilu vei inmormenta, cum iti va placé! Dupa
cuvintele acestea, merse intr'alta chilia, cá se se scalde,
cá nu cumva se mai faca altora de lucru dupa mórtea
s'a. — Noi inse vorbiramu intru acea despre cele ce
ne graise si ne deplangeamu sórtea, cá si candu amu
fi avutu de a perde pre unu parente.

Dupa scaldá — ilu cercetara cei trei fii ai sei,
din cari unulu erá mare, impreuna cu domesticii (ser-

*) Cei unspredece barbati (οι ένδεκα, undecimviri)
erau nesce deregatori de statu, cari duceau in deplinire
pedepsele pentru crime.

vitorii etc.) sei. Dupa ce impartesi acestor'a dispu-
setiunile ultime, se întórse la noi. Nu multu dupa aceea
intra servitoriulu celoru „unspredece“, merge cátra
densulu, si i dise: „Fóra voia, imi implinescu astadi
oficiulu meu, de si te-am cunoscutu de unu barbatu,
care nu me va injurá dupa cumu facu de comunu acei'a,
carora anuciú mórtea. Se fii asiá dara fericitu si pórtá
cu curagiú sórtea t'a“.

„Si tu se fii sanetosu,“ raspunse Socrate, si in-
cundu-se cátra noi laudá bunatatea si compatimirea
acelui omu facia cu densulu. Dupa acea demandá cá
se i se aduca veninulu. Audindu Crito acést'a, dise:
„inca n'a apusu sorele — Socrate; vedi cá inca lucescu
radiele lui pre verfulu dealuriloru! Ce e acést'a, de
grabesci atátu de tare a te desparti de noi?“ Dar'
Socrate raspunse: „Că-ci n'asi castigá nemicu prin o
amenare mai lunga, decâtu póte cá m'asi aretá nestá-
tornicu, ma inca si ridiculu, tienendu-me — cu mání
cu petióre — de o vietia, carea nu mai e in poterea
mea. Dá — dara, implinésce-mi voi'a, si nu me mai
retiené!“

Atunci facú Crito semnu parcalabului seu carce-
rariului, se aduca veninulu. Socrate isi tnti ochii pre
acestu omu si dise: „Ce se facu acum'a, omu bunu,
cá-ci tu vei fi sciendu?“ „Dupa-ce vei fi beutu — dise
acel'a, te preambila in cóce si in colo pana ce vei simti,
cá ti se ingreuna petiórele, — atunci te pune in patu!“
Cu aceste cuvinte i intinse pocululu. Socrate ilu primí,
fóra de a si-schimbá faci'a. „Dar' — óre se nu facu
dieiloru nemoritori o libatiune (jertfa) din acestu pocalu?“
„Se nu faci acést'a“, i raspunse servitoriulu, „cá-ci noi
nu pregatimu mai multu veninu, decâtu ni se pare
de lipsa“.

„Intielegu“ — dise Socrate, — „inse o rogatiune
voiu fi potendu recitá cá se imi succéda bine acést'a
caletoria“. Asia vorbindu, beú pocululu cu o facia
mai liniscita si mai senina. — „Socrate bè cicuta!“

Noi inse vediendu-lu bendu — nu ne mai puturamu
tiené lacrimile. Ma, au fostu unii intre noi, cari plangeau
tare si isi bateau piepturile de dorere! — Socrate
vediendu acést'a, dise: Ce-i acést'a — iubitoru? Tocm'a
pentru acea amu espedatu de aci muierile, cá se nu
planga, se nu se vaiete; cá-ci am auditu cá omulu
trebuie se móra intre binecuvantari. Taceti si ve portati
cá barbati!“ Audindu noi acestea, ne rusinaramu si ne
ascunseramu lacrimile, pre candu densulu mai amblá
pucinu in cóce si in colo, si candu isi semti grele pe-
tiórele se puse in patu pre spate. Dupa acea presen-
tiendu-si capetulu — adeca mórtea dise: „Crito, noi
detorimu lui Aesculapiu unu cocosiu, — sacrificá-lu deci
dieulu!“ Erá — adeca — pre atunci datina, cá in-
firmii, cari se reinsanetosiau, sacrificau câte unu cocosiu
lui Aesculapiu — dieulu — medicinei. Asia dara Socrate
voi se arete prin aceste cuvinte, cá densulu numai
acuma, dupa ce va fi scapatu de legaturele corpulu, va
ajunge la fericirea cea adeverata. — Crito promise a
face acést'a, si ilu intreba, déca mai doresce ceva dela
densulu. Inse Socrate nu mai raspunse nemicu, si adormí
de locu dupa aceea — paciuitu si liniscitu. Unu atare
capetu avú amiculu nostru, — unu barbatu, de cátu
carele noi n'am cunoscutu pre altulu mai bunu, mai
intieptu si mai dreptu. Pana aci Phaedo, cu cari
inchiaiu si eu, rogandu pre dnii filosofi a nu imi luá in
nume de reu, cá m'am mestecat in lucrulu dsale, de
óra-ce acést'a o facusem la rogarea cunoscutulu meu,
si cumu disei mai susu, numai in modu provisoriu, pana
candu se va preamblá pre la noi ver' unulu dintre
dloru.

Gherl'a, 8 Apriliu 1878.

Vas. G. Borgovanu.

Post'a redactiunei.

Pe toti Domnii amici si binevoitori, cáti au bine-
voitu a onora pe redactoru in 23 Aprile st. v. cu
scrisori si telegrame din Brasiovu (trei), Blasiu, Alb'a,
Desiu, Lugosiu, Nasaudu (doue), Gherl'a, Miercurea de
Ciucu, Odorheiu, Orasteia, — cumu si pe toti domnii
din locu, cáti isi adusera aminte de elu in acea di, ii
rogamu se primésca cea mai sincera multamita si strin-
gere de mana fratiésca. Red.

— Cugiru, 18 Maiu. Dictionariu romanu-magiaru
inca nu esiste, ci numai magiaru-romanu.

— Temisior'a, Gherl'a, Deva, Gratiu. Cátu mai
curendu prin posta.

Testimoniu.

Fiiulu meu de siese ani Franciscu a suferitu
optu septemani in tusa magarésca in asia mesura,
in cátu me temeam cá nu cumu-va se se innece;
intru ace'a a slabitu cu totulu si a fostu atátu de
debilu, in cátu abia stá pre petióre. Atunci mi-s'a
recomendatu allopulu de plante de Schneeb-
erg, si multamita acestui midilocu minunatu,
indata dupa iutrebuintiarea primei sticle a mai in-
cetatu tusa', dupa a dou'a sticla cautá bene afóra
copilulu, a venit la potere si de atunci e deplinu
sanetosu. — Si fetiorulu meu celu mai mare a
scapatu in cátev'a dile, prein midiloculu acést'a,
de o tusa' mare si ragusiéla.

Deci cu multamita sincera estradau acestu
testimoniu, pentru curarea rapede si miraculósa a
copiiloru mei si dorescu cá acestu midilocu se
devina cunoscutu si folositu in tóte partile prein
omenimea suferinda.

Flatz, 6. Martiu 1855.

Anton Just.

Laurentiu Scheibenreif,
primariu.

Onorate Domnule!

Te rogu a-mi mai tramite cátu mai in graba
inca 4 sticle dein renumitulu D-tale Allopulu de
planta, dupa folosirea aloru 2 sticle afú cá dorerea
de pieptu si gutu, pre cumu si respiratiunea scurta
se micisioréza pre di ce merge, pentru ace'a me

adresezu astadata de a dreptulu la D-Ta, in spe-
rarea de a capatá dein celu mai próspetu. Acludu
5 fl. m. c.

Cu tóta stim'a se subsémna

Heinrich Bock, chirurgu.

Münchret langa Ostrang, 23. Febr. 1859.

Testimoniu medicale.

Allopulu de plante Schneeb erg este unu medi-
camentu fórt usuratoriu pentru doreri de pieptu,
asthma, hectica, tusa, cataru, si este de recoman-
datu in casuri de astfelu de bóle.

Hohenmauth, 25. Ian. 1858.

Dr. Feschl.

D-lui L. Cantily, apotecar in Graz.

Onor. Die! Folosindu in desiértu diferite
midilóce pentru dorerea de pieptu, de carea su-
feriam greu de 2 ani, am cercatu si cu o butelia
de allopulu de plante Schneeb erg anuciatu de
d-ta, care se póte recomandá pe siguru la toti
hecticii; pentru-ca, dupa intrebuintiarea celui d'antau
exemplariu amu sentitu usiorare, si dupa-ce am
mai cercatu cu 2 sticle din acést'a medicina minu-
nata, sanatatea mi se restaurá pe deplinu. Multa-
mindu-si Dlu meu, din tóta ánim'a, remanu alu
D-tale servitoriu cu totu obligatu

Graz, 3. Febr. 1857.

W. J. Pock.

Esemplarie intregi din „Observatoriulu“
dela 1/13 Aprile pe alu doilea trimestru mai sunt;
pretiulu 2 fl. v. a. pana la 30 Iuniu.

Dela 1 Ianuariu mai avemu 18 ex.

Pretiurile cerealielor

si altoru obiecte de traiu au fostu la

21 Maiu in Sibiu:

Gráu, dupa cualitati	1	hectolitru	fl. 8 30—9.30
Gráu, amestecat	1	„	„ 7.10—7.90
Secara	1	„	„ 6.40—6.80
Papusiuiu	1	„	„ 6.30—6.70
Ordiu	1	„	„ 7.—
Ovesu	1	„	„ 3.—3.40
Cartofi	1	„	„ 2.50—3.—
Mazare	1	„	„ —9.50
Linte	1	„	„ 13.—
Fasole	1	„	„ —8.50
Lardu (slanina)	50	Kilogram.	„ 35.—
Untura (unsóre topita)	50	„	„ 30.00
Carne de vita	1	„	„ 34.40
Oua 10 de			„ —20

Cursulu monetelor in val. austr.

Vienna, 21 Maiu.

Galbinii imperat. de aur	fl. 5.73-cr.
Moneta de 20 franci	„ 9.72 „
Imperialu rusescu	„ 9.80 „
Moneta germana de 20 marce	„ 12.46 „
Sovereigns englesi	„ 12.— „
Lira turcséca	„ 11.20 „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„ 105.50 „

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

17/5 Maiu.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l. 95.50 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„ 88.25 „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„ 88.50 „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„ 84.— „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%	„ 72.— „
Imprumutulu municipale non (alu capit.) din 1875 cu 8%	„ 84.— „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„ 130.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„ 27.40 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„ 72.60 „
Dacia, Compania de asecur. din 1871 actiunea de	„ 120.— „
250 l. a. 8%	„ 50.— „
Romani'a. Compania de asecur., (act. de 100 l. n.)	„ 50.— „
1873 cu 8%	„ 50.— „

Publicatiune de arenda.

Prin care se face cunoscutu, ca mor'a din Blasiu
cu 4 petrii, care este proprietatea fondulu asiá numitu
„PP. Basiliti“, se va esarendá pre calea licitatiunei in
15 Iuniu 1878 la 10 óre antemeridiane in cancelari'a
subscrisului.

1. Tempulu de arenda se incepe in 1-a Iuliu
1878 si duréda pana inclusive 30 Iuniu 1883.
2. Sum'a eschiamarei este: 5500 fl.
3. Doritorii de a licitá au a depune inainte de
inceperea licitarei 10% ai sumei de eschiamare cá
vadiu, — si pre langa aceea a justificá la dorinti'a
comissiunei si starea loru materiale. Oferte in scrisu
providiute cu vadiulu recerutu, numai asia se voru luá
in consideratiune, déca celu pucinu cu trei dile inainte
de licitare se voru substerne Veneratului Consistoriu
metropolitanu in Blasiu.

4. Informatiune mai detaliata despre conditiunile
licitatiunei se dau in cancelari'a subscrisului.

Blasiu in 18 Maiu 1878.

Ludovicu Csato,
advocatu archidiecesanu.

(25) 1—3

Sz. 979. pres.

Concursu.

In tenórea art. de lege XIV. din an. 1876 consi-
liulu municipale alu comitatulu Fagarasiu in siedinti'a
sa tienuta in 3 Octombrie 1877 au decisu infiintiarea a
douo cercuri medicale in tractulu Branului si anume:
unulu alu Branului, in carele suntu confederate comunele
Branului suferiore, Branului inferiore si Tohanulu nou,
cu 9492 suflete, cu locuintia in Branulu inferiore; ceta-
laltu alu Zernesciloru, in carele suntu confederate comu-
nele Poian'a-Merului, Zernesci, Tohanulu vechiu, Olbacu,
Cientiari si Vladeni cu 11484 suflete cu locuintia in
Zernesci.

Spre ocuparea ver-unui din acestea posturi, pentru
cari s'au sistemisatu cate unu salariu anuale de 300 fl.
— se eschide prin acést'a concursu pana in 10 Iuniu a. c.

Concursele instruite in intielesulu §-lui 74 art. de
lege XVIII. 1871 se voru inainta la subscrisulu oficiu
pretorialu pana la diu'a mai susu determinata.

Pretur'a Branului.

Branu, in 5 Maiu 1878.

(24) 3—3

Morburi de pieptu si plumani

de ori-ce natura ce suréza siguru prin

Allopulu de plante Schneeb erg a l. Wilhelm
pregatitu dupa prescrierea mediculu, si se capeta
de la Franz Wilhelm, apotecariu in Neun-
kirchen. Sucleu acést'a s'a doveditu de bunu
pentru dorerile de grumazu si pieptu, grippa,
ragusiéla, tusa si tróгна. Multi cumperatori
marturisescu, ca numai sucleu acéstui-a au a-si
multumí somnulu placutu.

Escellentu este sucleu acést'a, cá preservativa
pe tempu neguros si aspru.

In urm'a gustulu fórt placutu copiiloru este
folositoriu, celui-ce suferu de plumani inse, o tre-
buintia; cantaretielor si oratoriloru contra vocii
inchise seu ragusite, unu midilocu necesariu.

Multime de atestate confirma cele de susu:
Cea mai clara dovéda despre effectulu extraordinariu
alu acestui sucleu este, ca cons. de curte de d.
prof. Oppolzer, rectorulu magn. la universitateá
c. r. din Vien'a, ilu folosescu cu celu mai bunu
succesu in spitálu, precumu si la persóne private.

Asemene s'a aflatu recomandabilu si s'a prescriu
adese sucleu acesta de multi alti medici indigeni
si din strainatate.

Pentru dovedirea celoru afirmate reproducemu
urmatórele scrisori recunoscutóre: